

7 Ekim'i Hatırlamak: Tartışmalı Anılar ve Süregelen Sonuçlar

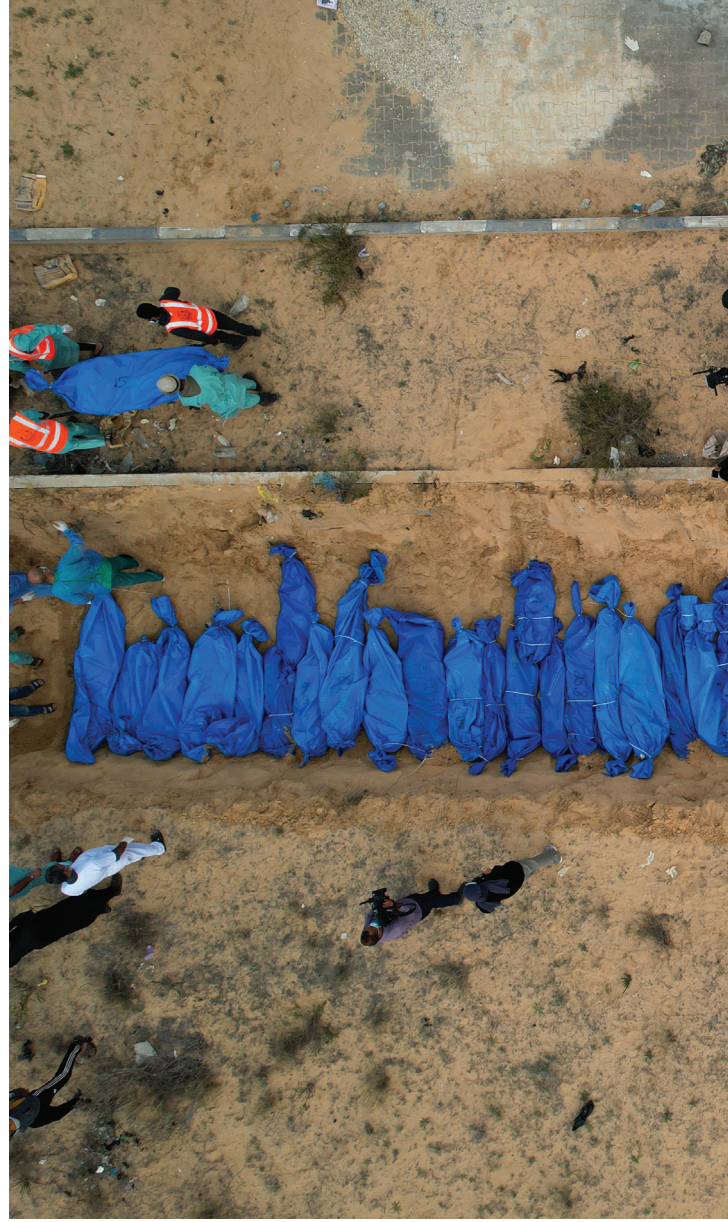
Aşğıdaki yazı, uluslararası hukuk profesörü, siyaset bilimci ve insan hakları savunucusu Richard Falk tarafından TRT WORLD için kaleme alınan “Remembering October 7: Contested Memories and Continuing Consequences” başlıklı makalenin kısaltılarak tercüme edilmiş hâlidir. Falk bu yazısında, uluslararası toplumun 7 Ekim'e ve sonrasındaki gelişmelere verdiği tepkinin zaman içinde nasıl değiştiğini üç evre içinde inceleyerek değerlendirmektedir.

7 Ekim 2023, iki yıl önce yaşanan olayların yorumlanışında anlamı ve etkileri hâlâ merkezi bir rol oynayan ve günümüzü etkilemeye devam eden bir gündür.

7 Ekim olayı hâlâ tartışmalar, yanıtlanmamış sorular ve üzerinde uzlaşamayan gerçeklerle çevrilidir:

Saldırı, esas olarak Filistin direnişinin bir eylemi olarak mı görülmelidir? Yani bu eylem, İsrail'in (ve destekçilerinin) uluslararası gözlem altında yapılan 2006 seçimlerinde Hamas'ın zaferinin sonucuna saygı göstermeyi reddetmesine bir gönderme mi yapmaktadır?

Yoksa saldırı, uzun süredir devam eden baskılara – yani önde gelen Batılı yetkililerin “dünyanın en büyük açık hava hapisanesi” olarak tanımladığı sert, keyfi ve cezalandırıcı kuşatma dâhil olmak üzere – ve apartheid niteliğindeki politikaların yarattığı koşullara bir tepki olarak mı ortaya çıktı; ayrıca İsrail'in sivil ölümlere ve

yaygın yıkıma yol açan Gazze'ye periyodik aralıklarla düzenlediği askeri müdahalelerle daha da ağırlaştırılan bir duruma tepki miydi?

Yoksa 7 Ekim, İsrail Cumhurbaşkanı Isaac Herzog'un ifade ettiği gibi Hamas'ın ve hatta tüm Gazze halkının “barbar doğasını” ortaya koyan, sebepsiz bir saldırı olarak mı hatırlanmalıdır?

Yoksa İsrail, saldırıdan önceden haberdar mıydı ve bu saldırının gerçekleşmesine, “Büyük İsrail” Siyonist Projesi'ni tamamlamak için – yani İsrail'in toprak egemenliğini Gazze, işgal altındaki Batı Şeria ve Doğu Kudüs'e kadar genişletmek amacıyla – bilerek mi izin verdi? Bu süreçte dehşete kapılmış kitleler hâlinde Filistinlilerin bölgeyi terk etmesini teşvik ederek Filistin'in devlet olma hayalini sonsuza dek gömmeyi mi hedeflendi?

Ya da en kesin biçimde İsrail'in 7 Ekim'e yanıtı, Avrupa ve Kuzey Amerika'nın önde gelen liberal demokrasi-

lerinin suç ortaklığını ve uluslararası hukuk ile BM'nin hukuk uygulama ve suçluları hesap verebilir kılma konusundaki zayıflığını ortaya çıkaran, gerçek zamanlı olarak yürütölen bir soykırım kampanyası mıydı?

Bu belirsizlik karşısında, 7 Ekim'e verilen tepkilerin zaman içindeki evrimini izlemek mümkündür. Bu evrim hem devam eden şiddet ve yıkıma yönelik uluslararası tepkilerdeki değişimlerde hem de İsrail, Hamas, ABD ve Avrupa'daki ortaklarının benimsediğı tutumlarda kendini göstermektedir.

(...)

(...)

(...)

2023'ten 2025'e uzanan dönemdeki önemli gelişmeleri incelemek, bu belirsizliğı aydınlatmaya yardımcı olabilir.

Birinci Evre: 7 Ekim'den Sonraki Aylar – İsrail'in Şüpheden Yarar Sağlaması

Başbakan Binyamin Netanyahu ve Eski Savunma Bakanı Yoav Gallant da dâhil olmak üzere İsraili liderler saldırıya verdikleri ilk tepkilerde bile soykırımcı bir dil kullanmış olsalar da İsrail'in eylemlerini tanımlamak için bu ilk evrede "soykırım" terimini kullanmak tabu olarak görölmüştür.

(...)

Gallant, 9 Ekim'de yayımlanan bir kararnameyi sıkça alıntılanan şu sözlerle duyurdu: "Gazze Şeridi'ne tam bir kuşatma emri verdim. Ne elektrik olacak ne yiyecek ne yakıt... İnsan görünümlü hayvanlarla savaşıyoruz ve buna göre hareket ediyoruz."

Takip eden aylar boyunca hastaneler, okullar, ibadethaneler, kültürel miras alanları, insani yardım konvoyları ve UNRWA barınakları gibi hukuken yasak hedeflerin de

vurulmasını içeren ve ayırım gözetmeyen yıkım göz önüne alındığında, Gallant'ın soykırım niyetini yansıtan bu sözler uygulanan taktiklerde açıkça kendini göstermiştir.

Buna rağmen uluslararası arenada İsrail başlangıçta şüpheden fayda sağladı. Etkili küresel medya platformları ve hatta sivil toplum, bir terör örgütü tarafından gerçekleştirilen sebepsiz bir saldırı anlatısını büyük ölçüde benimsedi ve İsrail'in meşru müdafaa iddiasını destekledi.

Bu hoşgörü döneminde yalnızca sınırlı sayıda protesto gerçekleşti ve Avrupa'daki eski sömürgeci güçlerden ve müttefik ülkelerden gelen destek, İsrail'in diplomatik konumunu daha da güçlendirdi.

Bu "soykırım balayı" dönemi, Uluslararası Adalet Divanının (UAD), Güney Afrika'nın İsrail'in Soykırım Sözleşmesi'ni ihlal ettiğine dair başvurusu üzerinde yargı yetkisini teyit etmesiyle ani bir şekilde sona erdi.

Mart 2024'te neredeyse oybirliğiyle alınan geçici bir kararla ihtiyati tedbirler ilan edildi. ABD'nin, Uluslararası Adalet Divanının girişiminin "hukuki bir dayanağı olmadığına" dair resmi açıklamalarıyla pekişen İsrail'in meydan okuyan tutumu, dünya genelinde protestoları ve Batı dışı hükümetlerden gelen muhalefeti tetikledi.

İkinci Evre: UAD/CMK Kararları ve Ateşkes Veto Hakları

Zaman geçtikçe, ilk şokun yarattığı travma geride kalırken uluslararası ilgi Gazze'deki insani krize, Filistinlilerin maruz kaldığı acılara ve İsrail'in şiddetinin meşru güvenlik kaygılarıyla bağlantılı olduğuna dair inandırıcı herhangi bir iddianın yokluğuna – dolayısıyla uygulanan zulmün boyutuna – yöneldi.

İsrail'e yönelik artan eleştiriler özellikle İsrail'i destekleyen ülkelerde protestolara yol açtı ve bu protestolar çoğunlukla anti-demokratik hükümet yanıtlarıyla karşılandı.

İsrail'in meşruiyet kaybı, 2024 yılında Uluslararası Adalet Divanının (UAD) Filistin topraklarının işgalinin yasallığına ilişkin verdiği önemli Danışma Görüşü sonrasında daha da arttı. Bu görüşte, Birleşmiş Milletler ve üye devletlerin, UAD'nin temel kararını uygulama konusunda hem kolektif hem de bireysel hukuki sorumluluk taşıdığı vurgulanıyordu. Karara göre İsrail, Uluslararası İnsancıl Hukuku ihlalleri nedeniyle Gazze dâhil olmak üzere Filistin topraklarını yönetme yetkisini artık yitirmişti.

(...)

Bu evrede İsrail'in hukuk ve ahlakın sembolik alanındaki meşruiyeti zayıfladı ve bu durum birçok yerleşimci-sömürgeci bağlamda belirleyici bir etken oldu. İsrail'in işgali, giderek daha fazla yerleşimci sömürgecilik perspektifinden soykırım işleyen bir sistem olarak görülmeye başlandı ve ülke giderek "haydut" ya da "parya" devlet olarak nitelendirilmeye başlandı.

Üçüncü Evre: Pillay Raporu, Trump Diplomasisi ve 7 Ekim Sonrası Zihniyetin Yeniden Canlanması

2025'te yaşanan çeşitli gelişmeler, soykırım sürecini daha da ilerletti ve 7 Ekim olayının önemi kısmen gölgede bıraktı.

Eski Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiseri Navi Pillay liderliğindeki BM Soruşturma Komisyonu,

2025 yılının ortalarında İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarının soykırım teşkil ettiği sonucuna vardı. Bu bulgu, BM Özel Raportörü Francesca Albanese'nin İsrail'in yerleşimci-sömürgeci projesini ve soykırma başvurma pratiğini sınırlandıran üç raporunu tamamlayıcı nitelikteydi.

ABD, eşi benzeri görülmemiş bir şekilde tepki vererek Albanese'ye yaptırım uyguladı; son raporunu sunmak üzere ülkeye girişini yasakladı ve soykırım konusundaki uluslararası mutabakata karşı çıkararak cezalandırıcı bir tutum benimsedi. Üstelik bu tutum, maaş almayan bir BM hakikat arayıcısı görevlisine karşı hukuken tartışmalı, cezalandırıcı bir eylem niteliği taşıyordu. ABD ayrıca BM'deki ateşkes girişimini veto ederek İsrail'in açıkça destek veren tek müttefiki olarak giderek daha az popüler hâle gelen rolünü bir kez daha ortaya koydu.

Bu arada, ABD Başkanı Donald Trump da İsrail'i karşısına almadan Gazze'deki çatışmayı sona erdirmeye konusunda son derece kişisel bir taahhütte bulundu ve bu süreçte Arap ve Müslüman çoğunluklu ülkelerin desteğini sağladı.

(...) Trump Planı'nın merkezinde, Hamas'ın yanıt vermesi için belirlenen 72 saatlik bir süre bulunuyordu. Hamas açısından bu, son derece zor bir tercih anlamına geliyordu: Zaten büyük bir baskı altında yaşayan Gazze halkı, iş birliğiyle bir nebze nefes alabilirdi ancak reddetme kararı neredeyse kesin olarak hayatta kalan Filistinliler arasında derin bir insani acı ve umutsuzluk yaratacaktı.

Bu zehirli ikilem, Hamas tarafından geçici olarak onurlu bir biçimde çözüme kavuşturuldu. Ancak İsrail, ağır can kayıplarına yol açan hava saldırılarını sürdürdü. Bu durum, İsrail içindeki görüş ayrılıklarını yansıtmakla birlikte Trump'ın, çatışmayı sona erdirmeye planı uygulanırken tüm askerî operasyonların durdurulması yönündeki baskısını görmezden geldiğini gösteriyor olabilir.

7 Ekim 2023'ten bu yana İsrail/Filistin dinamiklerinin her alanında pek çok değişim yaşanmış olsa da önümüzdeki iki yıla ilişkin beklentileri gölgeleyen dört işlevsiz süreklilik devam ediyor: ABD'nin İsrail'e koşulsuz desteği; Filistinlilerin kendi kendilerini temsil etme süreçlerinden dışlanmaları ve öz belirlenim haklarının inkârı; Hamas'a "terörist" etiketi yakıştırılmasının genel kabul görmesi ve siyonist ideoloji ile İsrail yönetiminin apartheid yapılarında Filistinlilerin insanlıktan çıkarılması.

Bu sorunlara uygun düzenlemeler yapıldığında, 7 Ekim'e ilişkin revizyonist bir yorum ancak o vakit hak ettiği saygıyı görecektir. ❌